

26A:4

Kommun beslutade att till viss, mindre del bekosta utbyggnad av avloppsreningsverk med särskilda engångsavgifter på samtliga avgiftskyldiga fastigheter. Avgifterna bestämdes så att för varje fastighet skulle utgå en grundavgift samt en rörlig avgift per lägenhet. Den beslutade avgiftsfördelningen har ej ansetts strida mot va-lagen.

L.F. ägde en fastighet i Trosa - Vagnhärads församling, inom förutvarande Vagnhärads kommun, som sedan 1.1.1974 ingår i Nyköpings kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Nyköpings kommuns allmänna va-anläggning i Vagnhärad. Under åren 1970 och 1971 uppfördes en enfamiljsvilla på fastigheten. I samband härmed anslöts fastigheten till den allmänna va-anläggningen. --- Med anledning av att reningsverket i Vagnhärad utbyggts med anläggning för närsaltsreduktion fattade fullmäktige i Vagnhärads kommun vid arbetet med 1971 års budget 29.10.1970 följande "principbeslut": "att å kapitalbudgeten budgetera 200.000:- i inkomst på tilläggsavgifter samt att tilläggsavgift skall uttagas enligt gällande lagstiftning samt att efter utredning kommunalfullmäktige tar ställning till avgiften per fastighet". -- Sedan i beslutet avsedd utredning slutförts, beslöt fullmäktige 16.12.1971 att för fastigheter anslutna till kommunens avloppsanläggning "uttaga en grundavgift per registerfastighet om 500:- kr samt 200:- kr för fastighet med en lägenhet och 200:- kr per följande lägenhet å bebyggd, eller påbörjad bebyggelse å registerfastigheten". Samtidigt fattades särskilt beslut om tilläggsavgift för affärs- och industrifastigheter. -- Med stöd av kommunfullmäktiges beslut 16.12.1971 påförde Vagnhärads kommun i april 1973 L.F. tilläggsavgift med 700 kr.

L.F. yrkade att Va-nämnden måtte fastställa att han inte var skyldig utge tilläggsavgift med 700 kr utan med det lägre belopp vartill avgiften skulle ha uppgått om kommunens kostnad fördelats med lika stort belopp på samtliga befintliga hushåll i Vagnhärad. Som stöd för sin talan anförde L.F. bl.a.: Fördelningen av avgifterna mellan en- och flerfamiljsfastigheter är orättvis. Avgiften per lägenhet blir högre för villor än för flerfamiljshus. Utbyggnaden av reningsverket är något alla hushåll har lika stor nytta av. Varje lägenhet lämnar lika mycket avloppsvatten, oavsett om den ligger i villa eller i ett flerfamiljshus. Det är antalet boende som har betydelse. Det bor inte fler personer i en villa än i en lägenhet i flerfamiljshus. Vattenförbrukningen i villor är visserligen större, vilket beror på att vatten används för bevattning av gräsmattor. Detta vatten tillförs emellertid inte avloppsledningarna.

Kommunen bestred bifall till L.F:s talan och anförde bl.a.: Den totala anläggningskostnaden för det nya reningsverket uppgår till 2,8 millioner kr. Kommunen har erhållit statsbidrag med 1,3 millioner kr. Kommunens nettokostnad uppgår således till 1,5 millioner kr. Det är sålunda en mycket ringa del av kommunens kostnader som man beslutat uttaga genom avgifter. Det bestrids att avgiftsfördelningen strider mot lagens princip om rättvis och skälig fördelning. I Vagnhärad finns ytterst få flerfamiljshus. Vattenförbrukningen i villor är oftast större än i lägenheter i hyreshus. Bostadsytan i villor är i allmänhet större än i lägenheter i flerfamiljshus och rymmer därför fler boende. Maskinell utrustning är

vanligare i villor. Någon millimeterrättvisa går inte att uppnå. Den valda fördelningen med grundavgift jämte rörlig del är allmänt vedertagen i va-sammanhang. Avgiften är uppbyggd efter samma system som flera gamla taxor. Det valda systemet är praktiskt och lätt att administrera.

Va-nämnden yttrade:

Enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar äger huvudman för sådan anläggning av anläggningens brukare ta ut avgifter till täckande av nödvändiga kostnader för anläggningen.

Bestämmelser av enahanda innebörd återfanns även i tidigare gällande lagstiftning om allmänna va-anläggningar (1955:314). I denna lag föreskrevs vidare beträffande kostnadernas fördelning de avgiftsskyldiga fastigheterna emellan, att avgifterna i princip skulle stå i skäligt förhållande till fastigheternas större eller mindre nytta av anläggningen. Härmed förstås att avgifterna skulle stå i relation till den omfattning i vilken anläggningen kunde brukas av respektive fastighet. Följaktligen borde avgifterna för två fastigheter av samma storlek och med samma användningssätt vara åtminstone någorlunda lika stora. Bestämmelserna om kostnadsfördelning i 1955 års va-lag hade, enligt uttalanden i lagens förarbeten, inte till ändamål att med matematisk noggrannhet ange vad varje fastighet skulle betala, utan lagen gav huvudmannen ett icke obetydligt mått av frihet att anpassa avgifterna efter förhållandena i det särskilda fallet.

I 1970 års va-lag har regeln om kostnadsfördelning efter nytta ersatts med principen om fördelning efter skälig och rättvis grund (26 §). Ändringen föranleddes bl.a. av en önskan att förenkla motsvarande bestämmelser i den äldre lagen, vilken utöver vad ovan redovisats även innehöll en del detaljbestämmelser, och av att den nya lagen införde möjlighet ta ut avgift även för obebyggda fastigheter, vilket nyttoregeln ej ansetts ge utrymme för. Den huvudsakliga innebörden av fördelningsregeln i 1970 års va-lag överensstämmer dock med vad som enligt ovan gällde tidigare.

I målet är fråga om fördelning av kostnaderna för en central anläggningsdel. Ett skäligt och rättvist resultat vid fördelningen av kostnaderna för sådan anläggningsdel torde i allmänhet kunna uppnås genom att avgiften graderas efter den mängd vatten som förbrukas på fastigheterna, då ju vattenförbrukningen ger ett gott mått på den omfattning i vilken fastigheten har nytta av sådan anläggningsdel. Vanligen torde också anläggningsdelar av ifrågavarande typ finansieras genom bruksavgifter. Något lagligt hinder för huvudmannen att, på sätt Vagnhärads kommun här gjort, i stället utta kostnaderna genom engångsavgifter föreligger dock inte under förutsättning av att ett skäligt och rättvist resultat ändå uppnås.

Kommunen har här valt en fördelningsmetod med en fast avgift lika för alla typer av bostadsfastigheter jämte en rörlig avgift beroende av fastigheternas storlek. Detta är en av många kommuner ofta vald metod framför allt vid finansiering av lokala anläggningsdelar. Vanligen är den fasta avgiftsdelen därvid avsedd att dels täcka huvudmannens kostnader för den enskilda fastigheten, exempelvis kostnader för anslutningsledningar, dels vara ett bidrag till den grundläggande nytta av anläggningen varje fastighet oavsett storlek och typ av bebyggelse anses ha, medan den rörliga delen direkt tar hänsyn till nyttofaktorn. I flertalet fall står denna metod väl i överensstämmelse med lagens princip om skälighet och rättvisa. När det som här gäller en central anläggningsdel, där ju någon till de enskilda fastigheterna hänförlig kostnad inte uppkommit för hu-

vudmannen, har måhända i och för sig saknats anledning att på sätt skett göra en uppdelning av avgiften i en fast och en rörlig del. Detta oaktat finner Va-nämnden att den tillämpade avgiftskonstruktionen medfört en i stort sett skälig och rättvis avgiftsfördelning, som relativt väl beaktat de enskilda fastigheternas inbördes olika nytta av den nya anläggningen. Va-nämnden har vid denna bedömning också beaktat att de avgiftsskyldiga fastigheterna med få undantag utgöres av fastigheter med samma bebyggelsetyp.

Med hänsyn till det nu anförda och till den frihet lagen, såsom ovan anmärkts, ger huvudmannen att anpassa avgifterna efter vad som befinnes lämpligt i varje särskilt fall, finner Va-nämnden att den genom kommunfullmäktiges beslut 16.12.1971 gjorda avgiftsfördelningen inte kan anses oförenlig med lag. Ej heller i övrigt har någon omständighet visats föreligga på grund varav ett avgiftsuttag av L.F. med stöd av kommunfullmäktiges beslut 16.12.1971 skulle strida mot lag. L.F:s talan kan därför inte vinna bifall.

Va-nämnden ogillade L.F:s talan.

Beslut: 1975-08-13, BVA 39

Mål nr: VA 50/73

*Litteratur: prop. 1970:118 s.105, Körlof s. 77 f,
Bouvin-Hedman s. 141 f*